

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/944/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2313224510
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Renáta Gavalcová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2313224510.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Renáty Gavalcovej a sudcov JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Fedora Benku, v právnej veci navrhovateľa: C. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XXX/X, K. Z. A., zastúpený splnomocnencom: Fridrich Paľko s.r.o., AK so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421, proti odporcovi: DUSLO a.s., so sídlom administratívna budova ev. č. 1236, Šaľa, zastúpený splnomocnencom: advokátska kancelária agner & partners s.r.o., so sídlom Špitálska 10, Bratislava, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu: Sociálna poisťovňa, so sídlom ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o mimoriadnom zvýšení odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Galanta zo dňa 24. januára 2014 č. k. 30C/303/2013-197

rozhodol:

Odvolačný súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

Odporcovi a vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu sa náhrada trov odvolacieho a dovolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa rozsudkom napadnutým odvolaním zamietol návrh navrhovateľa, ktorým domáhal od odporcu zaplatenia sumy 98.585,93 eur titulom mimoriadneho zvýšenia odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia, keď o náhrade trov konania rozhodol tak, že odporcovi a vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 190 ods. 1, § 193 ods. 1, § 196, § 203 Zákonníka práce, § 100 ods. 1, § 106 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka, § 2 ods. 1, § 4 ods. 1, § 6 ods. 1,2, § 7 ods. 3, § 9 ods. 1 vyhl. č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia, § 11 ods. 1 zák. č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, keď vecne svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že vychádzajúc zo skutkových zistení mal súd za preukázané, že navrhovateľ bol zamestnancom právneho predchodcu odporcu s menšími prerušeniami od r. 1979 ako spriadač v prevádzke na výrobu viskózneho hodvábu, ktorému po viac ako 19 ročnej expozícii v toxickom prostredí bola zistená choroba z povolania - chronická intoxikácia sírouhlíkom dňa 2.10.1998, hlásená bola dňa 28.10.1998, kedy bol aj vypracovaný lekársky posudok KPLT s určením počtu bodov ako odškodnenie za bolesť pri chorobách z povolania v rozsahu 600 bodov a dňa 18.8.2000 bol vypracovaný lekársky posudok KPLT s určením počtu bodov ako odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 200 bodov za progresiu už vzniknutej choroby. V konaní odporca a vedľajší účastník vzniesli námietku premlčania vo vzťahu k celému uplatnenému nároku vychádzajúc z dvojročnej premlčacej doby, ktorou vznesenou námietkou premlčania sa súd zaoberal bez toho, aby skúmal samotnú existenciu subjektívneho práva navrhovateľa. Poukazovali, že zdravotný stav navrhovateľa bol ustálený v čase vydania lekárskeho posudku dňa 28.10.1998, kedy začala plynúť 2-ročná subjektívna premlčacia doba, ktorá uplynula dňa 28.10.2000, resp. v čase vydania lekárskeho posudku dňa 18.8.2000, keď 2-ročná subjektívna

premlčacia doba uplynula dňa 18.8.2002. V prejednávanej veci je nárok na mimoriadne odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku zistenej choroby z povolaní nárokom na náhradu škody na zdraví a jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom spôsobuje, že ide o právo majetkovej povahy, ktoré podlieha premlčaniu. Ak obsahom nároku je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky. Pokiaľ aj navrhovateľ poukazoval na rozhodnutia súdov, ktoré opakovane konštatovali konštitutívnosť rozhodnutia súdu o nároku v zmysle ust. § 7 ods. 3 Vyhľadávky, tieto rozhodnutia nemajú žiaden vplyv na posúdenie otázky premlčania, majú totiž predovšetkým vplyv na posúdenie otázky splatnosti nároku a s tým súvisiaci nárok na úroky z omeškania. Zo skutočnosti, že o nároku v zmysle § 7 ods. 3 Vyhľadávky môže rozhodnúť len súd, nemožno žiadnym spôsobom vyvodit', že tento nárok nepodlieha premlčaniu. Opačný výklad by bol v rozpore s princípom právnej istoty, ktorý by poškodenému umožňoval bez akéhokoľvek časového obmedzenia domáhať sa nárokov na náhradu škody na zdraví. Nemožno sa stotožniť ani s právnym názorom navrhovateľa, že premlčanie tohto práva je vylúčené aj preto, že počiatok plynutia premlčacej doby nie je na čo viazať, pretože o vzniku rozhodnej právnej skutočnosti - výnimočnosti a osobitnom zreteli prípadu - rozhodne až súd. Konštitutívnosť rozhodnutia súdu spočíva len v rozhodnutí o peňažnom nároku na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Takýto názor na premlčateľnosť práva na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vyslovil Krajský súd v Trnave vo svojich viacerých rozhodnutiach (napr. sp. zn. 11Co/72/2012, 9Co/187/2012, 9Co/290/2013). Pokiaľ ide o posúdenie začiatku plynutia premlčacej doby nároku na zvýšenie odškodnenia podľa ust. § 7 ods. 3 Vyhľadávky, rozhodujúci je okamih, kedy sa po zistení choroby z povolaní ustálil zdravotný stav poškodeného, a to natoľko, že bolo známe, či a v akom rozsahu došlo k sťaženiu spoločenského uplatnenia. Ak dôjde k dohodovaniu v dôsledku zhoršenia zdravotného stavu poškodeného, je to rozhodujúci okamih pre ďalšie uplatnenie nároku a možné ďalšie priznanie mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia. Za deň, kedy sa poškodený dozvie o škode, s prihliadnutím na to, že už predtým vedel kto za ňu zodpovedá, je potrebné považovať deň ustálenia zdravotného stavu poškodeného, kedy je už možné objektívne urobiť bodové ohodnotenie, v danom prípade to bolo najneskôr dňa 18.8.2000, kedy bol vypracovaný (v poradí druhý) lekárske posudok. Nárok na mimoriadne zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia si navrhovateľ uplatnil na základe lekárskeho posudku zo dňa 28.10.1998 a 18.8.2000, a to návrhom doručeným súdu 19.9.2013. S poukazom na vyššie uvedené subjektívna dvojročná premlčacia doba na uplatnenie práva na náhradu škody navrhovateľa uplynula dňa 19.8.2002 (keďže 18.8.2002 bola nedeľa), teda navrhovateľ si svoj nárok uplatnil zjavne po uplynutí premlčacej doby. Vzhľadom na uvedené súd návrh zamietol, keďže vznesenú námietku premlčania (zo strany odporcu a vedľajšieho účastníka, na ktorú bol súd povinný prihliadnuť) považoval za dôvodnú, pričom úspešné dovolanie sa premlčania pred súdom má za následok zánik vynútiteľnosti subjektívneho práva, v dôsledku čoho premlčané právo nemožno oprávnenému súdne priznať. Vedľajší účastník si náhradu trov konania neuplatnil, preto súd náhradu trov konania vedľajšiemu účastníkovi nepriznal. Odporca si náhradu trov konania uplatnil, avšak s poukazom na ust. § 150 ods. 1 O.s.p. súd náhradu trov konania odporcovi nepriznal. Skutočnosť, že odporca zodpovedá za zistenú chorobu z povolaní u navrhovateľa, teda za problémy, ktoré navrhovateľ so zdravotným stavom má, považoval súd za dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý odporcovi náhradu trov nepriznal. Nebolo by spravodlivé, ak navrhovateľ má zdravotné problémy a jeho zdravotný stav sa zhoršuje, aby odporcovi náhradu trov konania platil. K argumentácii navrhovateľa, ktorý poukazoval na to, že mu nemožno upierať jeho základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, považuje súd za potrebné uviesť, že základné právo na súdnu ochranu zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. V zmysle ustálenej rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR predmetným článkom sa zaručuje ochrana viacerých záujmov, a to najmä práva na prístup k súdu, práva na spravodlivý proces, ktorého základným predpokladom uplatnenia je nezávislosť a nestrannosť súdu, pričom ochrana podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR neznamená, že súd právoplatne rozhodne v prospech navrhovateľa. Nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhoví, ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi (rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 71/1997, III. ÚS 46/2004, IV. ÚS 252/2004). Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a to konkrétne, že rozsudok je vnútorne rozporný, nepresvedčivý, čím došlo k naplneniu odvolacieho dôvodu podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a) O.s.p. v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p.. Navrhovateľ v odvolaní namietal, že Okresný

súd Galanta nesprávne právne posúdil vznesenú námietku premlčania, keď k nej prihladol a priznal jej právne účinky. Podľa názoru navrhovateľa mala byť vznesená námietka premlčania súdom vyhodnotená ako nenáležitá a bez právnych účinkov. Uviedol, že predmetom konania je nárok na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 7 ods. 3 vyhl. č. 42/1965 Zb. a základným predpokladom pre jeho priznanie je zistenie prípadu hodného osobitného zreteľa. Počiatok plynutia premlčacej doby je nutné deliť vo vzťahu k základnému právu na odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia na základe poznatkov z posudku KPLaT a vo vzťahu k právu na dvojnásobné zvýšenie odškodnenia v zmysle ust. § 6 ods. 2 cit. vyhlášky opäť na základe poznatkov z posudku KPLaT. Spravodlivé finančné zadosťučinenie založené výhradne na konštitutívnom rozhodnutí súdu na základe poznatkov z vykonaného dokazovania preukazujúceho výnimočnosť a osobitný zreteľ prípadu je v zmysle ust. § 7 ods. 3 cit. vyhlášky. Premlčania práva na spravodlivé finančné zadosťučinenie je vylúčené aj preto, že počiatok plynutia v zmyslenej premlčacej doby nie je jednoducho načo viazať, pretože o vzniku rozhodnej správnej skutočnosti - výnimočnosti a osobitnom zreteli prípadu rozhodne až súd v občianskom súdnom konaní. Navrhovateľ nesúhlasí s argumentom, že právo poškodeného uplatniť nárok na zvýšenie odškodnenia podľa § 7 ods. 3 cit. vyhl. na súde vzniká okamihom, kedy sa poškodený dozvedel o škode a o tom, kto za škodu zodpovedá a ak toto právo nevykoná, plynutím času sa premlčí. Navrhovateľ uviedol, že nemohol účinnej pred podaním návrhu vyzvať odporcu na dobrovoľné splnenie povinnosti zodpovedajúcej jeho právu na primerané zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia nad sumu ustanovenú v ods. 1 a ods. 2 § 7 vyhl., pretože toto právo nemal, nakoľko toto právo môže konštituovať len súd. Navyše poukázal, že navrhovateľ nepozná výšku nároku patriaceho k obsahu tohto práva, keďže výšku nároku môže stanoviť len súd a to spolu s konštituovaním práva samotného. S konštrukcie ust. § 7 ods. 3 vyhl. možno vyvodiť, že rozhodnutie o zvýšení odškodnenia nie je nárokovateľné. Uplatnením námietky premlčania nemôže dôjsť k zániku nároku patriaceho k obsahu práva na primerané zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia nad sumu ustanovenú v ods. 1 a ods. 2 § 7 vyhl., pretože takýto právny nárok ešte nevznikol a vznikne až konštituovaním zodpovedajúceho práva a teda rozhodnutím súdu. V tejto súvislosti navrhovateľ poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/23/96 z 30. septembra 1996, v ktorom sa konštatuje, že rozhodnutie súdu podľa ust. § 7 ods. 3 vyhl. je konštitutívnym aktom aplikácie práva. Z uvedeného dôvodu v čase pred rozhodnutím súdu o podanom návrhu nemôže dôjsť ani k premlčaniu takéhoto práva. Nemôže sa teda premlčať niečo, čo zatiaľ neexistuje a vzhľadom k procesu podmienkam vzniku podľa § 7 ods. 3 vyhl. ani nám vzniknúť nemusí, nakoľko je výlučne závislé od úvahy súdu. Navrhovateľ ďalej vo svojom odvolaní uviedol, že chronická intoxikácia sírouhľikom, ktorou trpí navrhovateľ je neustále progredujúcim ochorením, ktoré neustále mení zdravotný stav navrhovateľa k horšiemu a vyvoláva stále nové obmedzenia navrhovateľa. Nie je preto možné určiť moment, kedy sa na účely ust. § 106 Občianskeho zákonníka ustáli zdravotný stav navrhovateľa a teda moment počiatku plynutia premlčacej doby. V tejto súvislosti navrhovateľ poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/161/2011 z 30. apríla 2012, ktorý v obdobnej prejednávanej veci aj napriek vznesenej námietke premlčania protistranou rozhodnutie súdu z prvého stupňa potvrdil a zvýšenie odškodnenia priznal. Navrhovateľ je osobou produktívneho veku, v súčasnosti má 59 rokov, pričom choroba z povolania bola u neho zistená vo veku 44 rokov. Škoda na zdraví pri posúdení všetkých činností navrhovateľa v živote nevyhnutne v sebe zahŕňa psychickú škodu, škodu v sexuálnej sfére, stratu pracovných príležitostí, ujmu, schopnosti súťaživosti a schopnosti dosahovať zisk, stratu, potešenie zo života, duševnú skleslosť, sklúčenosť, existencionálnu ujmu, stratu životného komfortu, zníženie fyzickej a psychickej integrity. Vykonané zdravotné vyšetrenia potvrdili trvalé následky ochorenia na navrhovateľov organizmus. Navrhovateľovi bolo neurologickým vyšetrením vykonaním KPLaT v priamej príčinnej súvislosti s chorobou z povolania zistená polyneuropatia (nezvratné poškodenie nervov), senzitivnej motoriky dolných končatín toxického pôvodu, ktorá je dôsledok dlhodobej expozície v toxickom prostredí a prejavuje sa úpornými bolesťami kĺbov v horných i dolných končatín, stuhnutosťou celého tela, stratou jemnej motoriky. Navrhovateľovi boli psychiatrickým vyšetrením v priamej súvislosti s chorobou z povolania zistené organické zmeny osobnosti na toxickom podklade, bol mu diagnostikovaný depresívny syndróm s poruchami nálady a pozornosti so somatizáciou do bolesti. Je postihnutý celkovo zvýšenou nervozitou, podráždenosťou a výbušnosťou, trpí poruchami spánku, v noci nespí. Zhoršuje sa mu myslenie, rapídne sa mu zhoršuje pamäť a pozornosť, zabúda. Odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia nesporne plní satisfakčnú funkciu. Navrhovateľ sa svojim návrhom domáha priznania odškodnenia, ktoré bude zodpovedať kvalitatívne dnešným ekonomickým a sociálnym štandardom, keďže je mu poskytnutá náhrada za zhoršenie zdravotného stavu a s tým spojenými následkami v živote. Bez mimoriadneho zvýšenia odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia v navrhovateľom požadovanom rozsahu nebudú základné práva navrhovateľa zachované. Na základe

uvedeného navrhovateľa žiada, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľovi sumu 98.585,93 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku ako aj náhradu trov konania.

K odvolaniu navrhovateľa zaslal písomné vyjadrenie vedľajší účastník, v ktorom uviedol, že sa plne stotožňuje s právnym názorom prvostupňového súdu, v zmysle ktorého nárok na mimoriadne odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku zistenej choroby z povolania je nárokom na náhradu škody na zdraví a jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom spôsobuje, že ide o právo majetkovej povahy, ktoré podlieha k premlčaniu. Navrhovateľ vo svojom odvolaní opakovane poukazuje na skutočnosť, že rozhodnutie súdu podľa § 7 ods. 3 vyhl. č. 32/1965 je konštitutívnym aktom aplikácie práva z čoho vyplýva, že až do pozitívneho rozhodnutia súdu o podanom návrhu neexistuje subjektívne právo navrhovateľa na zaplatenie zvýšenej náhrady na sťaženie spoločenského uplatnenia a preto nemôže dôjsť k premlčaniu takéhoto práva. Na podporu svojej právnej argumentácie navrhovateľ uvádza R 53/1997. Dovolací súd sa v tomto rozhodnutí (rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/23/96) zaoberal priznaním úrokov z omeškania z nezaplatennej sumy a predmetné rozhodnutie má vplyv predovšetkým na posúdenie otázky splatnosti nároku a s tým súvisiaci nárok na úroky z omeškania, avšak nemá žiaden vplyv na posúdenie otázky premlčania. Právo poškodeného uplatniť nárok na zvýšenie odškodnenia podľa ust. § 7 ods. 3 cit. vyhl. vzniká poškodenému okamihom, kedy sa dozvedel o škode a o tom kto za ňu zodpovedá. Zásadne treba vychádzať z toho, že poškodený sa o škode spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia dozvie v čase, kedy sa jeho zdravotný stav natoľko ustálil, že bolo zistiteľné, či a v akom rozsahu k sťaženiu jeho uplatnenia v živote a spoločnosti došlo a kedy je možné na základe skutkových okolností, ktoré má k dispozícii vykonať jeho ohodnotenie. Zvýšenie náhrady podľa § 7 ods. 3 vyhl. môže byť priznané len súdnym rozhodnutím, podmienkou však je, aby toto právo poškodený uplatnil na súde v zákonom stanovenej premlčacej lehote. Na základe súdneho rozhodnutia vzniká potom poškodenému právo a zodpovednému subjektu povinnosť na plnenie (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 152/2010). V predmetnom súdnom konaní si navrhovateľ uplatnil nárok na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia na základe lekárskeho posudku vypracovaného dňa 28.10.1998 v rozsahu 600 bodov a na základe posudku vypracovaného dňa 18.08.2000 v rozsahu 200 bodov. Subjektívna 2 ročná premlčacia doba na uplatnenie nároku začína plynúť dňom vydania posudku o odškodnení bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia, kedy možno zdravotný stav hodnotiť ako trvalý, navrhovateľ, preto mohol svoje právo na uplatnenie náhrady z titulu mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia vykonať prvý krát. V prípade bodového ohodnotenia 600 bodov dňa 28.10.1998, pričom subjektívna premlčacia lehota uplynula najneskôr 28.10.2000 a v prípade bodového ohodnotenia 200 bodov dňa 18.08.2000, pričom subjektívna premlčacia lehota uplynula najneskôr dňa 19.08.2002. Navrhovateľ si svoj nárok uplatnil žalobou doručenou prvostupňovému súdu až 19.09.2013, teda po uplynutí tejto premlčacej lehote. Na podporu svojich tvrdení vedľajší účastník poukázal na viaceré rozhodnutia v obdobných prejednávanych veciach a to rozsudky NS SR sp. zn. 4Cdo/152/2010, sp. zn. 5Cdo/104/2011, rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/72/2012, sp. zn. 9Co/290/2013, 11Co/153/2013, sp. zn. 9Co/240/2013, rozsudky Krajského súdu v Nitre 7Co/228/2007, sp. zn. 9Co/249/2009.

Krajský súd v Trnave rozsudkom zo dňa 08.10.2014 č.k. 11Co/409/2014-304 na odvolanie navrhovateľa napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil a odporcovi a vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu náhradu trov konania nepriznal. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvého stupňa obsiahnutými v odôvodnení napadnutého rozsudku, pričom v podrobnostiach na ne odkázal. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil, že v prejednávanej veci je toho názoru, že uplatnený nárok navrhovateľa na zaplatenie žalovanej istiny titulom mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia v zmysle ust. §7 ods.3 vyhl.č. 32/1965 Zb. v dôsledku zistenej choroby z povolania predstavuje nárok na náhradu škody na zdraví a jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom spôsobuje, že ide o právo majetkovej povahy. Podľa názoru odvolacieho súdu je to obsah nároku a nie predmet jeho ochrany, čo robí pre povahu nároku rozhodujúce, či sa uplatní všeobecný právny inštitút premlčania. Odvolací súd tak súhlasí s právnym názorom súdu prvého stupňa, ktorý prihliadol na vnesenú námietku premlčania a dospel k záveru, že nárok navrhovateľa je premlčateľný, nakoľko nevzniká až konštitutívnym rozhodnutím súdu. Súd prvého stupňa tak dospel k správne právnemu názoru ohľadne posúdenia otázky premlčania uplatneného nároku, pretože jeho právne posúdenie je správne. Podľa názoru odvolacieho súdu za deň, kedy sa poškodený dozvie o nároku na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia, s prihliadnutím na to, že už predtým vedel kto za neho zodpovedá, v zmysle

§ 106 Občianskeho zákonníka je potrebné považovať deň, kedy sú preukázateľné nepriaznivé trvalé následky pre životné úkony poškodeného a to pre jeho životné a spoločenské uplatnenie, t.j. kedy došlo k ustáleniu zdravotného stavu navrhovateľa a kedy je možné objektívne urobiť bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia. V danom prípade to bol listinný dôkaz - Lekársky posudok o bolestnom a o sťaženi spoločenského uplatnenia zo dňa 28.10.1998, ktorým došlo k obodovaniu sťaženia spoločenského uplatnenia na 600 bodov a ktorým bolo preukázané, že za okamih - deň ustálenia zdravotného stavu navrhovateľa je potrebné považovať deň 28.10.1998. Lekárskym posudkom o bolestnom a o sťaženi spoločenského uplatnenia zo dňa 18.8.2000, došlo k dobodovaniu sťaženia spoločenského uplatnenia o 200 bodov, čím bolo preukázané, že za okamih - deň ustálenia zdravotného stavu navrhovateľa je potrebné považovať deň 18.8.2000. Navrhovateľovi bola dostupná jeho zdravotná dokumentácia a preto mal možnosť oboznámiť sa so záverom lekára o ustálení jeho zdravotného stavu. S poukazom na vyššie uvedené závery subjektívna dvojročná premlčacia lehota na uplatnenie nároku začala plynúť dňom, kedy možno zdravotný hodnotiť ako ustálený a navrhovateľ preto mohol svoje právo na uplatnenie náhrady - mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v zmysle ust. §7 ods.3 vyhl.č. 32/1965 Zb. vykonať prvýkrát 28. 10.1998 a druhýkrát dňa 18.8.2000. S poukazom na vyššie uvedené závery, subjektívna dvojročná premlčacia lehota na uplatnenie práva na náhradu mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia v zmysle cit. § 106 ods.1 Občianskeho zákonníka, začala plynúť dňa 28.10.1998 a uplynula dňa 28.10.2000 a v druhom prípade začala plynúť dňa 18.8.2000 a uplynula dňa 18.8.2002 (§ 122 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Navrhovateľ si svoj nárok uplatnil žalobou doručenou prvostupňovému súdu až dňa 19.9.2013, teda po uplynutí oboch premlčacích lehôt a preto z jeho strany došlo k uplatneniu práva na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia oneskorene, po uplynutí premlčacej lehoty. Keďže odporca ako aj vedľajší účastník v priebehu prvostupňového konania vzniesli námietku premlčania tohto nároku, nebolo možné žalobou uplatnený nárok, s poukazom na § 106 ods. 1 veta tretia Občianskeho zákonníka, navrhovateľovi priznať. Odvolací súd preto s prihliadnutím k uvedenému podľa ust. § 219 ods. 1,2 O.s.p. napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil, keď správne rozhodol aj o náhrade trov konania. O trovách konania odvolacieho konania, odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 a 2 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 a § 150 O.s.p. a v konaní v celom rozsahu úspešnému odporcovi a vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu náhradu trov konania nepriznal, pretože dospel k záveru, že v danom prípade je dôvodné o náhrade trov konania rozhodnúť podľa § 150 O.s.p. vzhľadom na existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré spočívali jednak v predmete konania, ktorým je uplatnený nárok na náhradu škody z dôvodu choroby z povolania, ku ktorému ochoreniu nepochybne došlo a za ktorý preukázateľne zodpovedá odporca a jednak v osobe navrhovateľa, ktorého osobné a majetkové pomery v súčasnosti nie sú najpriaznivejšie, nakoľko je nezamestnaným.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie navrhovateľ a namietal, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f) O.s.p.) a že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom názore (§ 241 ods. 2 písm. c) O.s.p.). Odňatie možnosti konať pred súdom videl v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu je absolútne prekvapivé a poukázal na to, že v inej právnej veci odvolací súd pri vznesenej námietke premlčania, zvýšenie odškodnenia priznal. Nesúhlasil s právnym názorom odvolacieho súdu o otázke premlčania nároku a trval na to, že žalovaný vzniesol námietku premlčania nedôvodne. Uviedol, že predmetom konania nie je právo na náhradu škody, inak povedané predmetom konania nie je právo na úhradu základného nároku na odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia na základe priznaného bodového hodnotenia z posudku KPLaT, nie je ním ani právo na úhradu zvýšeného odškodného za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle ustanovenia § 6 ods. 2 vyhlášky, ale je ním spravodlivé finančné zadostučinenie - mimoriadne zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia a to vzhľadom na výnimočný charakter prípadu v zmysle ustanovenia § 7 ods. 3 vyhlášky. Premlčanie práva na spravodlivé finančné zadostučinenie je vylúčené aj preto, že počiatok plynutia premlčacej doby nie je jednoducho na čo viazať, pretože o vzniku rozhodnej právnej skutočnosti - výnimočnosti a osobitnom zreteli - rozhodne až súd v občianskom súdnom konaní. Ďalej odvolateľ uviedol, že navrhovateľ nemohol účinne pred podaním žaloby vyzvať odporcu na dobrovoľné splnenie povinnosti zodpovedajúcej jeho právu na primerané zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia nad sumu ustanovenú v ods. 1 a v ods. 2 § 7 vyhlášky, pretože toto právo nemal, nakoľko toto právo môže konštituovať len súd. Rozhodnutie o zvýšení odškodnenia nie je nárokovateľné, ustanovenie § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. predstavuje prostriedok na odstránenie tvrdosti právneho predpisu a preto ani z tohto dôvodu nejde o nárok. V danom prípade odvolateľ je toho názoru, že nedošlo k uplynutiu času ustanoveného v zákone na vykonanie práva na primerané zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia nad sumu ustanovenú v ods. 1 a v ods. 2 § 7 cit. vyhlášky, v dôsledku čoho sa odporca nemôže úspešne brániť súdnemu uplatneniu práva

námietkou premlčania. Uplatnením námietky premlčania nemôže dôjsť k zániku nároku patriaceho k obsahu práva na primerané zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia nad sumu ustanovenú v ods. 1 a ods. 2 § 7 cit. vyhlášky, pretože takýto právny nárok ešte nevznikol a vznikne až konštituovaním zodpovedajúceho práva a to rozhodnutím súdu (rozhodnutie NS SR z 30.09.1996 sp. zn. 3Cdo 23/96). Z uvedeného dôvodu v čase pred rozhodnutím súdu o podanom návrhu, nemôže dôjsť ani k premlčaniu takéhoto práva. Odvolateľ ďalej uviedol, že rozhodnutie Krajského súdu v Trnave je rozhodnutím absolútne prekvapivým, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom a zakladá prípustnosť podanie dovolania podľa ustanovenia § 237 písm. f) O.s.p. Zároveň uviedol, že Krajský súd v Trnave v obdobnej prejednávanej veci napriek vznesenej námietke premlčania odporcom zvýšenie odškodnenia priznal a to rozsudkom zo dňa 30.04.2012 sp. zn. 23Co/261/2011-413. Odvolateľ ďalej vo svojom odvolaní poukázal na skutočnosť, že rozhodnutie Krajského súdu v Trnave je rozhodnutím nedostatočne odôvodneným, nepreskúmateľným s nezrozumiteľným dôvodom, čo predstavuje závažné procesné pochybenie súdu spočívajúce v odňatí možnosti konať pred súdom a zakladá prípustnosť podania dovolania podľa ustanovenia § 237 písm. f) O.s.p. Krajský súd v Trnave sa v konaní zaoberal iba vznesenou námietkou premlčania bez toho, aby skúmal opodstatnenosť uplatneného nároku navrhovateľa. Súd ďalej nevykonal dokazovanie v navrhovateľom navrhovanom smere, že následky, ktoré v dôsledku choroby z povolania nastali u navrhovateľa nie sú predpokladané právnu úpravou a z toho dôvodu ich treba hodnotiť ako mimoriadne t.j. odlišujúce sa od normálu. Odvolací súd nereagoval na zásadné odvolacie dôvody. Navrhovateľ je osobou produktívneho veku, v súčasnosti má 60 rokov, pričom choroba z povolania bola u neho zistená vo veku 44 rokov. Poškodenie na zdraví má preukázateľné nepriaznivé následky na život navrhovateľa pre uspokojovanie jeho potrieb a pre plnenie úloh vyplývajúcich z jeho spoločenského postavenia. Škoda na zdraví pri posúdení všetkých činností navrhovateľa v živote nevyhnutne v sebe zahŕňa psychickú škodu, škodu v sexuálnej sfére, stratu pracovných príležitostí, ujmu schopnosti súťaživosti a schopnosti dosahovať zisk, stratu potešenia zo života, duševnú skleslosť, sklúčenosť, existenciu ujmu, stratu životného komfortu, zníženie fyzickej a psychickej integrity. Vykonané zdravotné vyšetrenia potvrdili trvalé následky ochorenia na navrhovateľov organizmus. Navrhovateľovi bolo neurologickým vyšetrením vykonaným v KPLaT v priamej príčinnej súvislosti s chorobou z povolania zistená polyneuropatia senzitívnej motoriky dolných končatín toxického pôvodu, ktorá je dôsledkom dlhodobej expozície v toxickom prostredí. Navrhovateľovi boli psychiatrickým vyšetrením v priamej súvislosti s chorobou z povolania zistené organické zmeny osobnosti na toxickom podklade. Odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia nesporne plní satisfakčnú funkciu. Satisfakcia musí mať takú kvalitu, aby neporušovala navrhovateľove základné ľudské práva a slobody, ktoré nebudú zachované bez mimoriadneho zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia v požadovanom rozsahu navrhovateľovho návrhu. Na základe uvedeného odvolateľ žiadal, aby Najvyšší súd SR rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 08.10.2014 ako aj rozsudok Okresného súdu Galanta zo dňa 24.01.2014 v prejednávanej veci v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, keď žiadal priznať náhradu trov dovolacieho konania.

Odporca ani vedľajší účastník na strane odporcu dovolací návrh nepodali, k dovolaniu navrhovateľa písomné vyjadrenie nezaslali.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 19.08.2015 č.k. 8 Cdo 401/2015-302 rozsudok Krajského súdu v Trnave z 08.10.2014 sp. zn. 11Co/409/2014 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že z obsahu spisu vyplýva, že proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie navrhovateľ (č.l. 201 spisu) a k odvolaniu sa písomne vyjadrila vedľajšia účastníčka na strane odporcu podaním z 30.05.2014 (č.l. 224 spisu). Vyjadrenie vedľajšej účastníčky k odvolaniu však nebolo doručené navrhovateľovi. Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia navrhovateľovi došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tým k odňatiu mu možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f) O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky pri tomto závere vychádzal z rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 13.01.2015 vo veci Trančíková c/a Slovenskej republiky. Teda skutočnosť, že vyjadrenie k odvolaniu nebolo doručené navrhovateľovi bola dôvodom, prečo dovolací súd rozsudok krajského súdu zrušil. Ďalej dovolací súd vo svojom rozhodnutí vyslovil právny názor, že pokiaľ ide o námietku dovolateľa, že rozhodnutie odvolacieho súdu je absolútne prekvapivé uviedol, že v danom prípade rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvého stupňa nevzniká ani prekvapujúco ani nečakane - súdy oboch stupňov založili svoje rozhodnutia na rovnakých skutkových a právnych záveroch. Navrhovateľ musel vzhľadom na priebeh a výsledky prvostupňového konania očakávať, že odvolací súd bude v odvolacom konaní posudzovať a skúmať to, čo napokon

odvolací súd skutočne aj posúdil a preskúmal. Ďalej dovolací súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že čo sa týka dovolacích námietok smerujúcich tiež k spochybneniu správnosti právneho posúdenia veci konajúcimi súdmi, v danom prípade nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nie je ani procesnou vadou konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. f) O.s.p., lebo ani nesprávnym právnym posúdením veci súd účastníkom konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia a preto dovolací súd nemohol preskúmať rozhodnutia súdov nižších súdov z hľadiska správnosti ich právnych záverov. Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p.). V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku - ďalej O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ v odvolaní použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. a), c) a f) O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený min. 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu (§ 156 ods. 3 v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p.) a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň ako sa vyvesil na úradnej tabuli (§ 21 ods. 2 vyhl. č. 543/2005 Z.z.) a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, keďže napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 219 O.s.p.

Pretože odvolací súd v plnom rozsahu preberá súdom prvého stupňa zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre posúdenie žalobou uplatneného nároku, jeho výsledky jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach správne vyhodnotil a napokon dospel k správnym skutkovým záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobou uplatneného nároku a pretože odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery prvostupňového súdu vo veci, ktorý na vec aplikoval správne hmotnoprávne ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil, s poukazom na ust. § 219 ods. 2 O.s.p. odvolací súd už iba odkazuje na správne a presvedčivé písomné vyhotovenie rozsudku. Odvolací súd ani s prihliadnutím na odvolacie argumenty nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvostupňového súdu odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi. Na zdôraznenie správnosti záverov prvostupňového súdu sa potom žiada dodať už len nasledovné:

Úlohou odvolacieho súdu je posúdiť správnosť rozhodnutia a postupu súdu prvého stupňa, ktorým žalobu navrhovateľa na mimoriadne zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. v celom rozsahu zamietol.

Súd prvého stupňa vychádzal z právneho záveru, že nárok podľa ustanovenia § 7 ods. 3 cit. vyhlášky podlieha premlčaniu tak ako ostatné nároky na náhradu škody na zdraví v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe podľa ustanovenia § 106 ods. 1 O.z. Za deň počiatku plynutia dvojročnej subjektívnej premlčacej doby považoval deň ustálenia zdravotného stavu poškodeného, za ktorý považoval dátum vypracovania lekárskeho posudku o bolestnom a o sťažení spoločenského uplatnenia zo dňa 28.10.1998 a deň 18.08.2000, kedy došlo lekárskeho posudkom o bolestnom a o sťažení spoločenského uplatnenia k dohodovaniu sťaženia spoločenského uplatnenia o 200 bodov. Na základe uvedeného tak subjektívna dvojročná premlčacia doba na uplatnenie práva navrhovateľa uplynula v prípade nároku z prvého posudku najneskôr dňa 28.10.2000 a v prípade nároku z druhého posudku premlčacia doba na uplatnenie práva uplynula dňom 18.08.2000. Návrh navrhovateľa bol súdu doručený až dňa 19.09.2013, teda po uplynutí premlčacej doby vo vzťahu k nároku uplatnenému na základe posudkov z 28.10.1998 a z 18.08.2000.

Pri odškodňovaní sťaženia spoločenského uplatnenia z dôvodu zistenej choroby z povolania je potrebné rozlišovať medzi nárokmi priznanými podľa ustanovenia § 7 ods. 2 a podľa ustanovenia § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. Mimoriadne zvýšenie odškodnenia, vyplatené na základe rozhodnutí súdov, je iným nárokom, ktorý so základným nárokom na odškodnenie nemožno zamieňať, pretože rozhodovanie súdu na základe ustanovenia § 7 ods. 3 cit. vyhlášky, je rozhodovaním súdu o inom nároku, vyplývajúcom z choroby z povolania (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 Sžso 56/2008 zo dňa 19.11.2008). Mimoriadne zvýšenie odškodnenia priznávajú súdy v občiansko-právnom konaní, pokiaľ na základe vykonaného dokazovania zistia, že v konkrétnom prípade, ide o prípad hodný osobitného zreteľa.

K sťaženiu spoločenského uplatnenia dochádza, ak následkom úrazu alebo iného poškodenia na zdraví, prípadne zhoršenia ich následkov, nastanú v zdravotnom stave poškodeného také zmeny, ktoré majú preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre jeho životné úkony. Či a aké zmeny v zdravotnom stave poškodeného následkom choroby z povolania nastali, je možné zistiť až po ustálení jeho zdravotného stavu. Sťaženie spoločenského uplatnenia teda vzniká v zmysle vyhlášky v dobe, v ktorej je možné zdravotný stav poškodeného považovať za ustálený a kedy je možné posúdiť, aký má zdravotný stav poškodeného preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného. Sťaženie spoločenského uplatnenia sa odškodňuje jednorazovo a pri hodnotení následkov sa prihliada k predpokladanému vývoju vzniknutých zmien v zdravotnom stave.

To však nevylučuje pri zhoršení už ustáleného zdravotného stavu alebo ak sa prejavia nové následky súvisiace s pôvodným úrazom, ďalšie odškodnenie následkov, ktoré sa prejavia neskôr v takej intenzite a takým spôsobom, že pôvodne neboli, prípadne ani nemohli byť predvídané. V takomto prípade v dôsledku pôvodnej škodnej udalosti vzniká ďalší nový nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, ktorý predtým neexistoval a nebolo ho možné ani uplatniť s tým, že pri tomto novom nároku sa porovnáva stav pred zhoršením zdravotného stavu s doterajším stavom. Tento postup, pokiaľ ide o priznanie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia platí pre priznanie základnej náhrady podľa ustanovenia § 6 ods. 1 a 2 a § 7 ods. 1 a 2 cit. vyhlášky a je tiež základným a východiskovým rámcom pre priznanie mimoriadneho odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia súdom podľa ustanovenia § 7 ods. 3 cit. vyhlášky.

V prejednávanej veci bolo potrebné vyriešiť spornú otázku, či nárok uplatnený navrhovateľom na mimoriadne zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia vychádzajúci z posudkov KPLaT z 28.10.1998 a z 18.08.2000 je alebo nie je premlčaný.

Premičaním sa rozumie kvalifikované plynutie času, v dôsledku ktorého nárok možno odvrátiť námietkou premičania. Inštitút premičania má pobádať oprávnený subjekt k tomu, aby pod sankciou premičania uplatnil svoje právo v lehotách na príslušných orgánoch a aby tak donekonečna neodďaľoval požiadavku splnenia od povinného subjektu. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch a to aj v prípade za cenu straty vynútiteľnosti práva. Použitie námietky premičania účastníkov v súdnom konaní, má za následok zánik nároku patriaceho k obsahu práva, t.j. zánik jeho súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho nemožno premičané právo oprávnenému súdne priznať. Premičateľnosť majetkových práv je zásadne pravidlom, z ktorého sú stanovené v ustanovení § 100 ods. 2 a 3 O.z. výnimky v prospech niektorých výslovne menovaných majetkových práv. Nárok žalobcu na priznanie mimoriadneho zvýšenia odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle ustanovenia § 7 ods. 3 cit. vyhlášky v dôsledku zistenej choroby z povolania, predstavuje nárok na náhradu škody na zdraví a jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom spôsobuje, že ide o právo majetkovej hodnoty. Ako takej podlieha premičaniu a to v lehote podľa ustanovení § 106 ods. 1 O.z., podľa ktorého sa právo na náhradu škody premičí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Právo na náhradu škody na zdraví pritom zákonodarca nelimituje objektívnou premičacou dobou podľa ustanovenia § 106 ods. 2 O.z. Pre uplatnenie nároku na náhradu škody na zdraví, ktorým národom je aj nárok na priznanie mimoriadneho zvýšenia odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia je teda rozhodujúca subjektívna dvojročná premičacia doba, ktorá začína plynúť od okamihu, kedy sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Poškodený sa o škode určitého druhu dozvie až vtedy, keď sa pozná jej rozsah do takej miery, aby mohol svoj nárok presne vyčíslieť a uplatniť na súde.

Odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia je právo majetkovej hodnoty, náhradou tzv. nemateriálnej ujmy a má slúžiť na to, aby si postihnutý mohol obstarat' náhradné pôžitky na vyrovnanie prežitých prežívaných utrpení, strastí a obmedzovania v živote. Ide o nárok na náhradu škody na zdraví a jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom spôsobuje, že ide o právo majetkovej povahy. Ak obsahom nároku je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky. Pokiaľ ide o posúdenie začiatku behu premičacej doby u nároku na mimoriadne zvýšenie sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle ustanovenia § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb., tak v danom prípade je rozhodujúcim okamžik, kedy sa po liečení choroby z povolania ustálil zdravotný stav poškodeného natoľko, že bolo známe, či a v akom rozsahu došlo k sťaženiu spoločenského uplatnenia (§ 9 ods. 1 cit. vyhlášky). Ak v tejto súvislosti navrhovateľ poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3 Cdo/23/1996, tak v danom prípade odvolací súd uvádza, že predmetné

rozhodnutie najvyššieho súdu sa nezaobrá otázkou premlčania nároku, ale otázkou vzniku splatnosti priznanej náhrady a s tým súvisiacich úrokov z omeškania.

K sťaženiu spoločenského uplatnenia dochádza, ak následkom úrazu alebo iného poškodenia na zdraví, prípadne zhoršením ich následkov, nastanú v zdravotnom stave poškodeného také zmeny, ktoré majú preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre jeho životné úkony. Následky sťaženia spoločenského uplatnenia sa môžu prejavíť nielen naraz, ale môžu sa prejavovať aj postupne, pričom nie všetky môžu byť vopred predvídateľné. Či a aké zmeny v zdravotnom stave nastali, je možné zistiť, ak je možné považovať zdravotný stav poškodeného za ustálený, teda v dobe, kedy je možné vykonať jeho posúdenie. Sťaženie spoločenského uplatnenia teda vzniká až v tejto dobe a pri určení výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa vychádza z celkového počtu bodov, ktorým sa sťaženie spoločenského uplatnenia hodnotilo v lekárskom posudku.

O škode spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia sa poškodený dozvie v dobe, kedy možno objektívne vykonať ohodnotenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, lebo až vtedy má poškodený k dispozícii skutkové okolnosti, z ktorých možno škodu zistiť. Podľa ustanovenia § 9 ods. 1 cit. vyhlášky sa posúdenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia vykoná hneď, ako je možné považovať zdravotný stav poškodeného za ustálený.

Za deň, kedy sa poškodený dozvie o nároku na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia s prihliadnutím na to, že už predtým vedel kto za neho zodpovedá v zmysle ustanovenia § 106 O.z. je potrebné považovať deň, kedy sú preukázateľne nepriaznivé trvalé následky pre životné úkony poškodeného a to pre jeho životné a spoločenské uplatnenie, t.j. kedy došlo k ustáleniu zdravotného stavu navrhovateľa a kedy je možné objektívne urobiť bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Poškodenému totiž môže vzniknúť i ďalší nárok na náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia a to z dôvodu neskoršieho zhoršenia už ustáleného zdravotného stavu (R 9/1986).

S uvedenými závermi korešponduje i konštantná súdna judikatúra. Najvyšší súd SR vo svojom rozsudku sp. zn. MCdo 37/2000 publikovanom pod R 68/2003 uzavrel, že za deň zistenia bolesti nemožno bez ďalšieho považovať deň ukončenia práceneschopnosti poškodeného, ani deň vyhotovenia posudku o bolestnom, ale okamih (deň) ustálenia zdravotného stavu poškodeného.

Obdobne argumentoval i Najvyšší súd ČR v rozsudku sp. zn. 25Cdo 1256/2006, kde uzavrel, že o škode spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia sa poškodený dozvie v čase, keď možno objektívne urobiť bodové ohodnotenie sťaženia jeho spoločenského uplatnenia, keďže až vtedy má k dispozícii skutkové okolnosti, z ktorých možno škodu, resp. jej rozsah zistiť. Posúdenie otázky kedy sa zdravotný stav poškodeného ustálil závisí od vyjadrenia lekára.

I z vyššie citovanej konštantnej judikatúry vyplýva, že za deň kedy sa poškodený dozvie o škode z titulu bolesti alebo sťaženia spoločenského uplatnenia a teda za deň počiatku plynutia dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty v zmysle § 106 Občianskeho zákonníka, je nevyhnutné považovať deň ustálenia zdravotného stavu poškodeného, kedy už možno objektívne urobiť bodové ohodnotenie, ktorý závisí od vyjadrenia lekára.

Prvostupňový súd dôsledne pri svojom rozhodovaní postupoval, keď začatie plynutia premlčacej doby pre uplatnenie práva na priznanie mimoriadneho zvýšenia odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia viazal na vyhotovenie lekárskeho posudku o sťažení spoločenského uplatnenia. V spornom prípade podľa záverov lekárov za deň ustálenia zdravotného stavu navrhovateľa je potrebné považovať deň 28.10.1998, kedy bol vypracovaný lekársky posudok o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia, potom subjektívna dvojročná premlčacia doba na uplatnenie práva navrhovateľa uplynula najneskôr dňom 28.10.2000 a následne, keďže došlo k progresii zdravotného stavu odporcu je potrebné podľa záverov lekárov za okamih ustálenia zdravotného stavu navrhovateľa považovať deň 18.08.2000, kedy došlo k vypracovaniu lekárskeho posudku o bolestnom a o sťažení spoločenského uplatnenia zo dňa 18.08.2000 a k dobodovaniu sťaženia spoločenského uplatnenia o 200 bodov. Mimoriadne zvýšenie odškodnenia v zmysle ustanovenia § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. v dôsledku zistenej choroby z povolania na súde si navrhovateľ uplatnil návrhom doručeným súdu dňa 19.09.2013. Vzhľadom na márne uplynutie dvojročnej premlčacej lehoty a vznesenú námietku premlčania zo strany odporcu, súd prvého stupňa žalobu navrhovateľa pre premlčanie práva zamietol. V súvislosti s uvedenou skutočnosťou prvostupňový súd správne právne posúdil otázku premlčania nároku navrhovateľa na priznanie mimoriadneho zvýšenia odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia, iné počítanie

lehoty totiž neprichádzalo do úvahy a navrhovateľom navrhovaná interpretácia o jeho nepremličateľnosti neprichádza do úvahy preto, že ide o právo majetkovej povahy.

Odvolaací súd konštatuje, že odôvodnenie prvostupňového rozhodnutia je dostatočne logické, presvedčivé a právne správne, obsahuje odpovede na všetky relevantné právne otázky v konaní vznesené a bolo vykonané aj dokazovanie plne v súlade s procesnými zásadami formulovanými v O.s.p., čím súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k zisteniu pravdivého obrazu skutkového stavu a na tomto základe dospel k správnym právnym záverom.

K odvolacej námietke navrhovateľa, podľa ktorej súd prvého stupňa nevykonal dokazovanie v ním navrhovanom smere za účelom preukázania, že následky ktoré v dôsledku choroby z povolania nastali u neho, nie sú predpokladané právnou úpravou a z tohto dôvodu ich treba hodnotiť ako mimoriadne, odvolací súd uvádza, že keďže navrhovateľ v návrhu na začatie konania jednoznačne skutkovo uplatnil svoje právo (nárok) na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v zmysle ust. §7 ods.3 vyhl.č. 32/1965 Zb. v dôsledku zistenej choroby z povolania a iné právne posúdenie takto uplatneného práva neprichádza do úvahy, postupujúc v súlade so zásadou hospodárnosti konania tak, aby bol čo najúčelnejšie zistený skutkový stav a aby ochrana práv bola rýchla a účinná, zaoberal sa správne súd prvého stupňa prednostne vznesenou námietkou premlčania zo strany odporcu a vedľajšieho účastníka bez toho, aby skutkovo hodnotil, či sú v konaní hmotnoprávne naplnené zákonné podmienky na priznanie tohto uplatneného nároku t.j. rozhodoval, či je toto právo navrhovateľa súdne vymáhateľné. / Pozri Správu Najvyššieho súdu SSR sp. zn. Cpj 10/78, publikovanú vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR, zošit č. 6/1978 (str. 151)/.

Odvolaací súd preto s prihliadnutím k uvedenému podľa ustanovenia § 219 ods. 1, 2 O.s.p. napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil, keď tento správne rozhodol aj o náhrade trov prvostupňového konania.

O náhrade trov odvolacieho a dovolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p., § 243d ods.1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 a § 150 O.s.p. a v konaní v celom rozsahu úspešnému odporcovi a vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu náhradu trov konania nepriznal, pretože dospel k záveru, že v danom prípade je dôvodné o náhrade trov konania rozhodnúť podľa § 150 O.s.p. vzhľadom na existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré spočívali jednak v predmete konania, ktorým je uplatnený nárok na náhradu škody z dôvodu choroby z povolania, ku ktorému ochoreniu nepochybne došlo a za ktorý preukázateľne zodpovedá odporca a jednak v osobe navrhovateľa, ktorého osobné a majetkové pomery v súčasnosti nie sú najpriaznivejšie, nakoľko je nezamestnaným. Uloženie povinnosti náhrady trov konania navrhovateľovi, preto mohli mať veľmi nepriaznivé dôsledky. Na druhej strane odporca i keď bol v konaní zastúpený advokátom je právnickou osobou, u ktorej nie je predpoklad nepriaznivých následkov v prípade nepriznania náhrady trov konania - právneho zastúpenia.

Uvedený rozsudok bol prijatý v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.